

SAVJETODAVNA SLUŽBA

**Mjesto KKO unutar zelenih
plaćanja u poljoprivredi i
iskustva u provedbi zelenih
plaćanja u EU**

dr. sc. Ines Pohajda

- **Poljoprivrednici, korisnici osnovnih plaćanja izuzev onih koji sudjeluju u programu za mlade poljoprivrednike, dužni su pridržavati se poljoprivrednih praksi korisnih za klimu i okoliš na površinama za koje ostvaruju izravna plaćanja.**

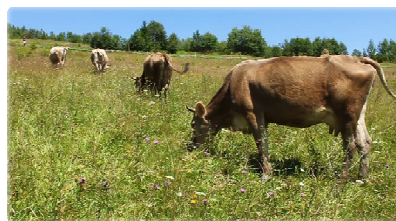

- Time se omogućuje ostvarivanje dodatnih „ZELENIH PLAĆANJA”.
- Poljoprivrednici koji se bave ekološkom proizvodnjom, automatizmom su korisnici zelenih plaćanja.

Poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš na osnovu kojih se ostvaruju zelena plaćanja su:

1. Raznolikost usjeva
2. Očuvanje trajnih travnjaka
3. Ekološki značajne površine (EZP)

Raznolikost usjeva

- Ako je ukupna površina oranica na gospodarstvu:
 - Ispod 10 ha, poljoprivrednik nema obveze
 - Od 10 do 30 ha, moraju biti zasijana barem dva različita usjeva (glavni usjev ne smije zauzimati više od 75% oranica)
 - Preko 30 ha, na oranicama moraju biti zasijana barem tri usjeva (glavni usjev ne smije zauzimati više od 75% oranica, a dva glavna usjeva zajedno ne više od 95% zemljišta).

Očuvanje trajnih travnjaka

- Obveza očuvanja površina pod trajnim travnjacima uspostavlja se na nacionalnoj razini (ne na razini svakog gospodarstva).
- Omjer površina trajnih travnjaka ne smije se smanjiti za više od 5%.

- **Poljoprivrednici ne smiju prenamijeniti niti preorati posebno zaštićene trajne travnjake smještene u Natura 2000 područjima, prema Uredbi o ekološkoj mreži (NN 124/2013).**

Ekološki značajne površine (EZP)

Ako je ukupna površina pod oranicama gospodarstva koje je prijavilo izravna plaćanja:

- manja od 15 ha, poljoprivrednik nije obvezan imati EZP
- veća od 15 ha, poljoprivrednik na najmanje 5% oranica treba imati EZP.

- **Primjena EZP kao zelene prakse odnosi se isključivo na oranice, te ne uključuje poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, trajnim pašnjacima ili trajnim nasadima (voćnjaci, vinogradi, maslinici).**

Za potrebe provedbe zelene prakse ekološki značajnim površinama smatraju se:

- **Zemljište na ugaru**
- **Pojasevi prihvatljivih hektara uz rubove šume bez proizvodnje**

- **Površine s postrnim usjevima, pokrovnim usjevima i pod-usjevom trave**

- **Površine s kulturama koje fiksiraju dušik**

- **Rubni pojasevi duž vodotoka uključujući rubne pojaseve pod trajnim travnjakom.**

Obilježja krajobraza

- **živice ili pojasevi drvenastih kultura** najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m;
- **pojedinačna stabla** s promjerom krošnje od najmanje 4 m;
- **drvored** s promjerom krošnje od najmanje 4 m, pri čemu prostor između krošnji ne prelazi 5 m;

- **šumarak** (skupina stabala i grmlja) su stabla spojena krošnjama koja se preklapaju, najveće površine 0,2 ha i najmanje površine 100 m²,
- **jezerca** (lokve) površine do najviše 0,1 ha;
- **jarak najveće širine 2 m**, uključujući zemljane otvorene vodotoke za navodnjavanje ili odvodnju,
- **tradicionalni suhozid** najveće širine 2 m unutar parcele i 4 m na granici parcele.

- Površine s kulturama kratkih ophodnji na kojima se ne koriste mineralna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja.

-Vrste kultura kratkih ophodnji s maksimalnim ciklusom žetve od 8 godina su:

Vrba (*Salix sp.*)

Crna joha (*Alnus glutinosa*)

Breza (*Betula sp.*)

Grab (*Carpinus sp.*)

Kesten (*Castanea sp.*)

Jasen (*Fraxinus sp.*)

Topola (*Populus sp.*)

European Commission

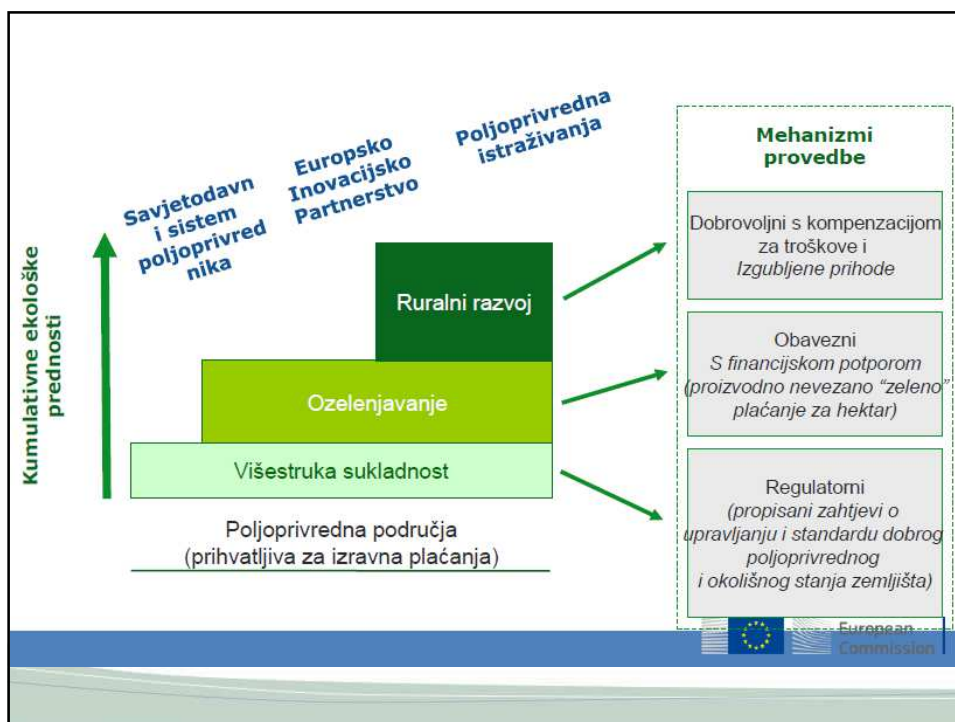
Javna rasprava

Iskustva iz 1. godine primjene zelenih plaćanja u okviru programa izravnih plaćanja (ZPP)

Rezultati

*Poljoprivreda i ruralni razvoj
Europska Komisija*

Agriculture and Rural Development

- **Uredbom 1305/2013 regulirano je izbjegavanje dvostrukog financiranja mjera PRR Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, Ekološki uzgoj i zelenih plaćanja iz I. stupa.**

Od provođenja zelenih praksi iz I. stupa izuzeti su korisnici mjera PRR:

- **Ekološki uzgoj**

Jer je ekološki uzgoj kao sustav na višoj razini od pojedinačnih zelenih praksi. Time su ekološkom proizvodnjom zadovoljeni ciljevi zelenih praksi.

- **Poljoprivrednici unutar Natura 2000 područja i područja pod zaštitom voda**

Zato što ispunjavaju obveze zelenih praksi iz I. stupa u skladu s ciljevima Natura 2000.

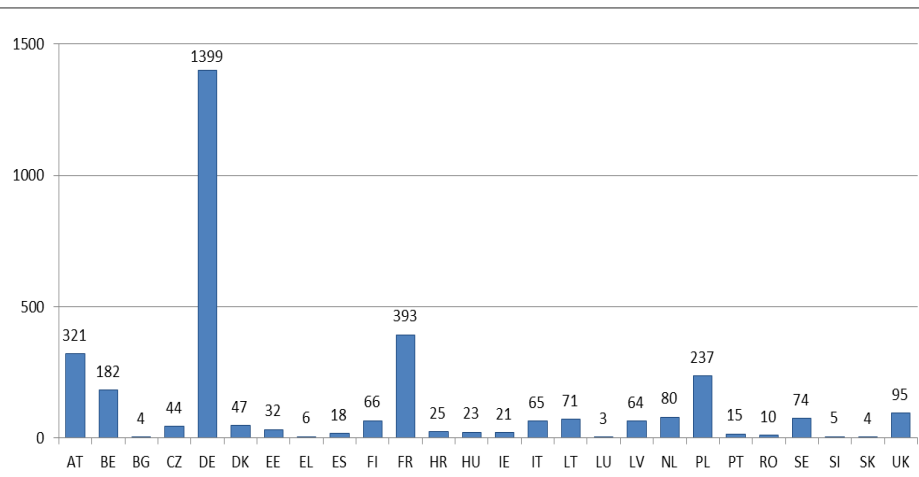

U cilju dobivanja rezultata o provođenju zelenih plaćanja, Europska komisija provela je anketiranje zemalja članica od strane:

- **poljoprivrednika,**
- **tijela državne uprave,**
- **lokalne samouprave,**
- **nevladinih organizacija,**
- **znanstvenih i stručnih institucija**
- **te zainteresirane javnosti.**

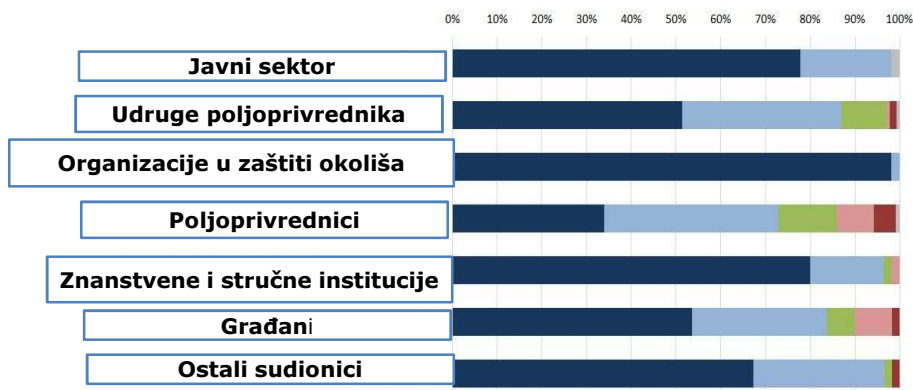
Ispitanici

(-) Nejednaka distribucija odgovora između država članica

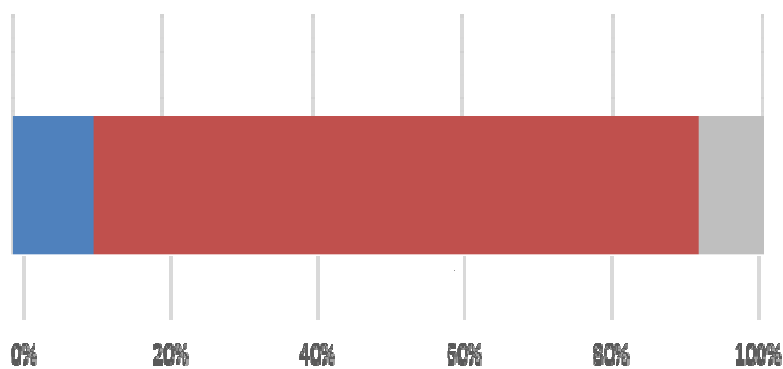
	Glavna proizvodnja na poljoprivrednom gospodarstvu
Mješoviti usjevi	145
Stočarstvo	77
Mješoviti usjevi i stočarstvo	645
Specijalizirani uzgoj stoke	141
Specijalizirana proizvodnja mlijeka	357
Usjevi žitarica, uljarica, proteinski usjevi	758
Druge grane ratarstva	437
Svinjogojstvo- Peradarstvo	114
Ostalo	
Vrtlarstvo	24
Maslinarstvo	4
Ovčarstvo i kozarstvo	24
Vočarstvo	17
Vinarstvo	28
Pčelarstvo	9
Ostalo	81
Ukupno	2861

Smatrate li da na poljoprivrednim površinama treba štiti okoliš?

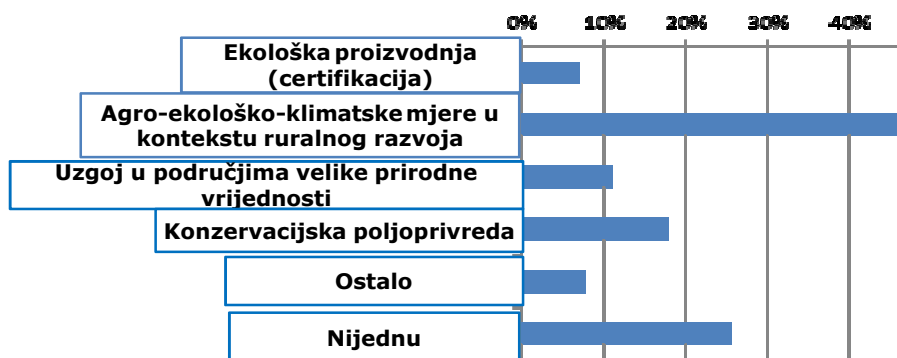
Potpuno se slažem, Donekle se slažem, Neutralni, Donekle se ne slažem, Ne slažem se, Nemam mišljenje

Jeste li prema trenutnim potporama u okviru ZPP-a, spremni učiniti više koristi za okoliš (primjenjivati ambicioznije metode zelenih praksi) kako bi se korist za okoliš dugoročno povećala?

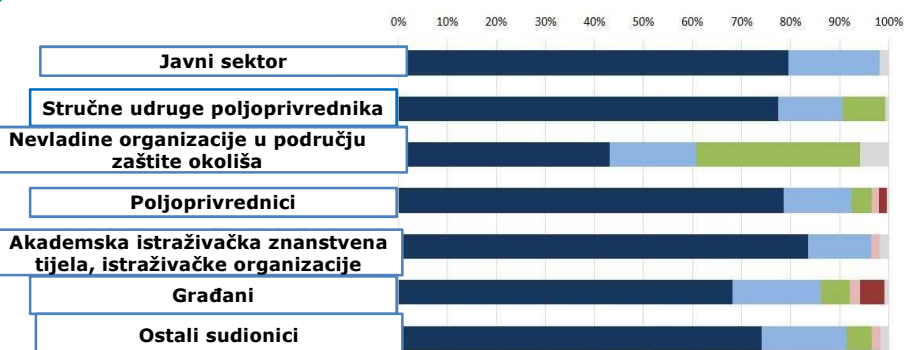

Da
Ne
Nema mišljenja

**Primjenjujete li neke od sljedećih okolišno prihvatljivih metoda?
(mogući su višestruki odgovori)**

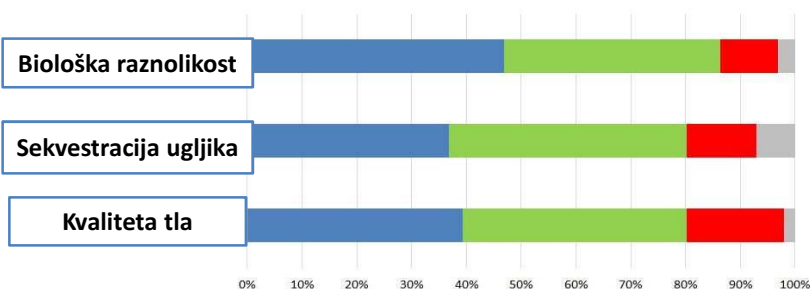

Slažete li se da bi poljoprivrednici trebali ostvarivati potpore za pridržavanje propisanim uvjetima poljoprivrednih praksi vezanih za klimu i okoliš te za doprinos zaštiti okoliša u globalnom smislu?

Potpuno se slažem, Donekle se slažem, Neutralni, Donekle se ne slažem, Ne slažem se, Nemam mišljenje

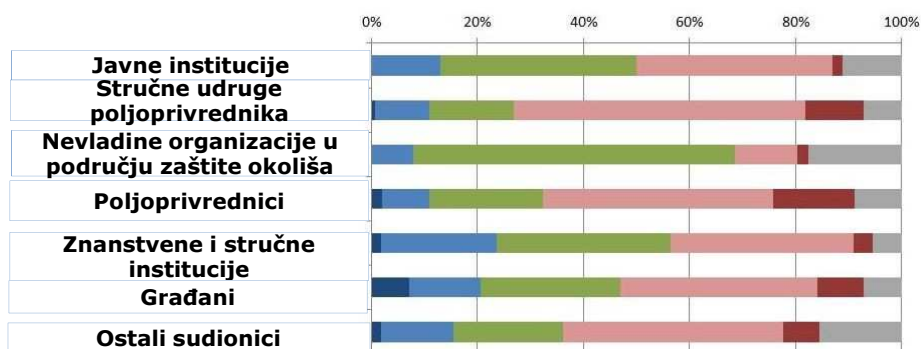
Dugoročno gledano, koji su rezultati primjene zelenih praksi na vašem ili nekom drugom gospodarstvu?

Pozitivno,
 Nema rezultata,
 Negativno,
 Nemam mišljenje

Rezultati provedbe zelenih plaćanja na proizvodni potencijal: nacionalna i EU razina

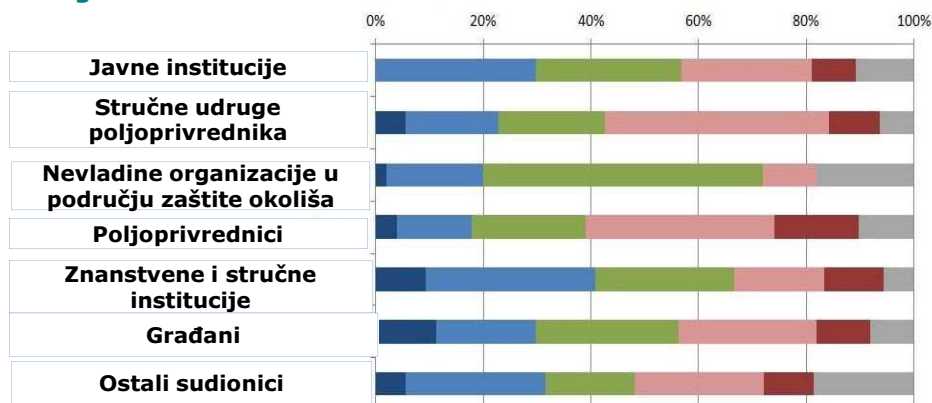
Kratkoročno

Vrlo pozitivno,
 Neznatno pozitivno,
 Nema utjecaja,
 Neznatno negativno,
 Jako negativno,
 Nemam mišljenja

Rezultati provedbe zelenih plaćanja na proizvodni potencijal: nacionalna i EU razina

Dugoročno:

Vrlo pozitivno, Neznatno pozitivno, Nema utjecaja,
Neznatno negativno, Jako negativno, Nemam mišljenja

Da su neki propisani uvjeti za EZP posebno zahtjevni za poljoprivrednike?

Javni sektor	Poljoprivredne udruge	Organizacije u zaštiti okoliša	Poljoprivrednici	Znanstvene i stručne institucije	
Granični pojasevi	Zemljište na ugaru	Granični pojasevi	Zemljište na ugaru	Zemljište na ugaru	
Obilježja krajobraza (rubovi polja)	Obilježja krajobraza (živice /šumski pojasevi)	Obilježja krajobraza (rubovi polja)	Granični pojasevi	Granični pojasevi	
Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Granični pojasevi	Nema mišljenja / Ne zna odgovor	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Obilježja krajobraza (živice /šumski pojasevi)	
Obilježja krajobraza jarak	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Zemljište na ugaru	Obilježja krajobraza (živice /šumski pojasevi)	Obilježja krajobraza (bare)	
Zemljište na ugaru	Rubovi šuma	Usjevi koji vežu dušik	Nema mišljenja / Ne zna i nema odgovora	Obilježja krajobraza (rubovi polja)	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov

Smatrate li da bi neke od EZP imale veću korist boljom specifikacijom ili pojašnjenjem propisanih zahtjeva?				
Javne institucije	Poljoprivredne udruge	Organizacije u zaštiti okoliša	Poljoprivrednici	Znanstvene i stručne institucije
Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Usjevi koji vežu dušik	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor
Granični pojasevi	Usjevi koji vežu dušik	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Granični pojasevi
Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Zemljište na ugaru	Nema mišljenje/ Ne znam i nema odgovora	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov	Brzorastući usjevi ili zeleni pokrov
Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Obilježja krajobraza (živice/ šumski pojasevi)	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor	Usjevi koji vežu dušik	Nema mišljenje/ Ne zna odgovor
Usjevi koji vežu dušik	Nema mišljenje/ odgovor	Granični pojasevi	Granični pojasevi	Usjevi koji vežu dušik

Da li bi neke od EZP imale veću korist boljom specifikacijom ili pojašnjenjem propisanih zahtjeva na EU razini?	
• Ukloniti koncept razgraničenja za obilježja krajobraza.	Javni sektor
• Dodati kvalitativan opis obilježja krajobraza uključujući: strukturu, stanje, raznolikost bilja, korištenje susjednog poljoprivrednog zemljišta (intenzivno), neposrednu blizinu drugih prirodnih i poluprirodnih staništa.	Organizacije u zaštiti okoliša
• Kulture kratkih ophodnji: uključiti i kulture koje nisu autohtone na planiranim područjima uzgoja.	Poljoprivrednici
• Proširiti uvjete ekološki značajnih površina na područjima za koja se ne ostvaruju potpore iz programa ruralnog razvoja (prirodna šumska i travnjačka područja).	Organizacije u zaštiti okoliša
• Bolje objašnjenje poljoprivrednih i okolišnih prednosti ekološki značajnih površina i propisanih zahtjeva (živice, granični pojasevi, agrošumarstvo).	Poljoprivrednici; Organizacije u zaštiti okoliša Znanstvene i stručne institucije
• Pojednostaviti, ukloniti zahtjeve za mapiranjem ekološki značajnih površina.	Poljoprivrednici

Hvala na pozornosti!

